

31.07.2021

לכבוד
חברי האסיפה הכללית
ויקימדיה ישראל (ע"ר)

דו"ח ועדת הביקורת לשנת 2021

1. מבוא

מכוח תפקידיה לפי סעיף 30 לחוק העמותות התש"ם, 1980 מתכבדת ועדת הביקורת להגיש את מסקנותיה בדבר פעילות העמותה בשנה החולפת וכן את המלצתה לצורך אישור הדוחות הכספיים והדוחות המילוליים של העמותה לשנת 2021.

בין היתר אחראית ועדת הביקורת לבדוק את תקינות פעילות העמותה, לרבות התאמת הפעילות למטרות העמותה, השגת יעדי העמותה ביעילות, עמידה על ליקויים שונים בניהול העמותה וכן בחינת ענייניה הכספיים של העמותה ונושאים שונים נוספים הקשורים בפעילות העמותה. בחינת הפעילות שבוצעה על ידנו כללה בירורים, בעיקר עם האנשים האחראים לעניינים הניהוליים והתפעוליים בעמותה, נוכחות בישיבות הועד המנהל וכן בדיקות באשר לנתונים הכספיים. ככל הידוע לנו הסקירה המובאת להלן דנה באופן אמיתי ונכון בנושאים המהותיים הנידונים הכלולים בפעילות העמותה.

2. פעילות העמותה בשנת 2021

שנת 2021, נפתחה בצל משבר קוביד-19, שהמשיך לייצר אי ודאות רבה ביכולת לייצר המשכיות תפקודית ורצף עשייה משמעותית כפי שתוכננה. המשבר שהביא איתו ריחוק חברתי ומגבלות, גם אם לא פורמליות, הושפע מנכונות האנשים למפגשי פנים מול פנים. על כן, בהתאמה, פעילות העמותה התאפיינה גם השנה בהיברידיות ובתוכניות משתנות.

ניכר, כי צוות העמותה, בראשותה של המנכ"לית, סיגל לעצמו יכולות וגמישות מחשבתית להמשיך ולייצר פתרונות אשר ישאירו את פעילות העמותה משמעותית ובעלת ערך וזאת למרות ועל אף המגבלות והאתגרים של מציאות השנה החולפת.

ועדת הביקורת מציינת בהערכה רבה את מהירות התגובה והתארגנות המקצועית של צוות העמותה והמתנדבים בהצעת חלופות, יצירתיות, איכותיות ומותאמות לצורות הפעילות השגרתיות, תוך שמירה וטיפוח שיתופי פעולה קיימים ומיצוי אפשרויות והזדמנויות חדשות.

ראינו בשנת 2021 את המשכו של תהליך הטרנספורמציה הדיגיטלית המואץ שהתבטא גם בהמשך שילוב פעילות דיגיטלית ויצירת דגשים ומיקודים חדשים כגון קורס עריכה מקוון לאזרחים ותיקים, המיועד לנשים בלבד.

האתגרים הכלכליים של התקופה, המשפיעים על סדרי עדיפויות בארגונים שונים כגון קרנות, עמותות וארגונים עסקיים, היו נוכחים בתהליך גיוס המשאבים גם השנה. צפינו וציינו את הנושא עוד בדו"ח 2020 והתחזית אכן התממשה. נושא גיוס המשאבים והאיזון התקציבי צלח מתוך יצירתיות, אחריות ונסיבות פנימיות, אך הוא יהיה מאתגר גם בשנת 2022 וזאת לאור אתגרים פנים מדינתיים, אתגרים כלכליים עולמיים וכמו גם שיחה על השתנות תוכנית המענקים של הקרן.

ועדת הביקורת מציינת בהערכה את מאמצי הצוות לעמוד באתגר המשאבים, ואת ההחלטה להמשיך ולחפש מנועי צמיחה ומקורות הכנסה בלתי תלויים כגון תשלום על הדרכות. יחד עם זאת מציעה לבחון ולהיערך לשנה נוספת של מענקים בררניים של שותפינו.

השנה בוצע שינוי פרואקטיבי גם במבנה הארגוני של העמותה אשר נועד לתת מענה לאתגרי התקופה וחלוקה אפקטיבית יותר של עומסי הפעילות. כמו כן, נועד המבנה לנהל טוב יותר את מרכז הכובד הפונקציונלי על דרג המנכ"ל ובכך, לייצר גיבוי באזורי האחריות. השינוי המהותי היה מינוי תפקיד סמנכ"לית (מספר 2) אשר ייצר דרג ביניים ניהולי במבנה הארגוני. שינוי זה תמך בהתייעלות בתהליכי העבודה, הרחבת פוטנציאל העשייה הכוללת, ומינוי ממלאת מקום לעת הצורך כך שנבטיח את פעולתה השוטפת של העמותה בכל אתגר.

ועדת הביקורת ליוותה את המהלך, בחנה יחד עם הוועד המנהל את השלכותיו ויתרונותיו ומברכת על כניסתה של סמנכ"לית תוכן, תוכניות ופרויקטים מיוחדים לתפקיד.

א. התייחסות לפעילויות מהותיות נבחרות:

1. בשנת 2021 פעלה העמותה להגשמת מטרה זו על ידי הרחבת שיתופי הפעולה ושיפור מיומנויות הכתיבה בקרב אוכלוסיות מגוונות.
2. במסגרת פעילות מול משרד החינוך הושם דגש על הכשרת מורים, שת"פ עם מכונים ותוכניות ייחודיות כגון: נוער מכון מדע, תוכניות PLB, כתיבה בנושאי השואה בשת"פ עם יד ושם ומיומנויות כתיבה על חוקים בישראל. כמו כן ראינו נוכחות פעילה בעבודה מול האוניברסיטאות השונות ומכונים אקדמיים.

ועדת הביקורת מצינת בהערכה את העבודה עם קהלים מגוונים במערכות חינוכיות כגון: תלמידים מחוננים, תלמידים מהמרכז ומהפריפריה, את המיקוד בהפצה ולמידה של תוכן חופשי תוך דגש על שוויון הזדמנויות ופולרליזם חברתי. הערכה מיוחדת בשילוב בית ספר בדואי, דובר ערבית לעבודה במיזם.

3. ועדת הביקורת עוקבת גם אחרי העבודה במיקוד לצמצום הפער המגדרי בויקפדיה העברית, הן ע"י גיוס והגדלת מספר העורכות החדשות והן ע"י הוספת תכנים איכותיים הקשורים לנשים, פמיניזם ומגדר.
4. ב 2021 המשיכה מגמת ההתעניינות בקרב ארגוני הגיל השלישי בקורסי עריכה ובפעילות למען יצירת ושיתוף ידע חופשי. פרויקט שילוב אוכלוסיית אזרחים ותיקים המשיך ופרח השנה וקורס העריכה, כולל העלאתו למיזם "ישראל דיגיטלית", היה מנוע להמשך שילובה של אוכלוסייה זו הן בהכשרה רלוונטית והן ע"י ליווי של צוות הקורס התומך.

יחד עם זאת, מהלך המחצית השנייה של 2021 פרסמה התקשורת הישראלית ביקורת על קהילת עורכי ויקיפדיה העברית, אשר שיקפה כי לתחושת עורכים חדשים קיימת חוסר סובלנות בקבלתם. חלק מאוכלוסיית הכותבים - אזרחים וותיקים, בוגרי הקורסים, הביעו הזדהות עם דעות אלו, כמו גם תסכול על התנהגויות מסוג זה בקהילת he-wp. נראה כי, תחושת תסכול זו גורמת להם לצמצם את פעילות העריכה ולעיתים אף להפסיק את פעילותם לחלוטין.

ועדת הביקורת סבורה כי ראוי לבחון את הגורמים לתחושות אלה בקרב עורכים חדשים ודרכים לשפרן.

5. לוח המחוננים של wiki GLAM זכה השנה להעלאת המודעות כשהשנה כבר 28 מוסדות משתתפים בפלטפורמה, בארץ ובעולם.

6. שיתופי פעולה – העמותה המשיכה בשיתופי פעולה הדדי ומקדם, ליצירה ושיתוף ידע חופשי ושיתפה לשם כך פעולה בין היתר עם איגוד האינטרנט הישראלי, Pikiwik הספרייה הלאומית ודובר צה"ל. ועדת הביקורת מברכת על קידום העבודה המשותפת מתוך הערך ההדדי לכלל בעלי העניין.

7. בעבר נידון הצורך לייצר שיתופי פעולה בתחומים נוספים ולהרחיב את הפעילות מעבר למופיע בהתייחסות זו, היות ובחלק מהתחומים נראה כי הייתה הגעה למיצוי הפוטנציאל. היות ושנת 2021 הייתה מאתגרת מבחינת פעילות, ועדת הביקורת חוזרת על המלצה זו לשנת 2022.

8. כמו כן, לאור העיכוב בתהליך העיצוב ויישום האסטרטגיה של הקרן, ממליצה ועדת הביקורת על המשך חשיבה עצמאית ברוח העקרונות המעצבים באסטרטגיה.

ב. התייחסות לקידום וייזום של פעולות התנדבותיות למען מטרות העמותה, חשיפה שיווק ואירועים

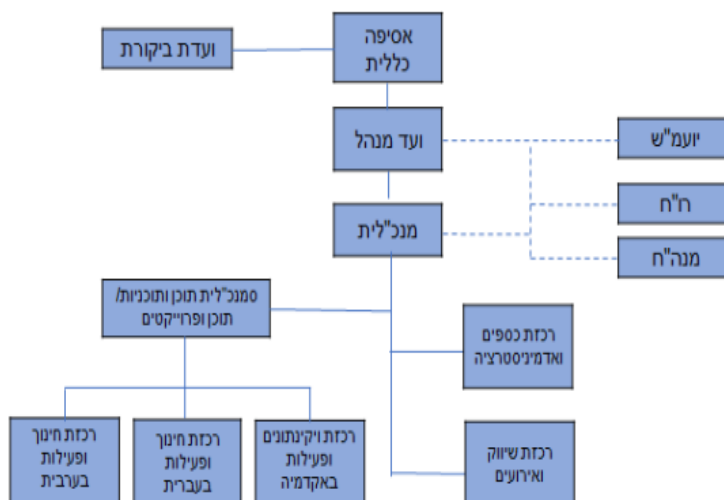
1. במסגרת מטרות זו, יזמה העמותה אירועים למען קהילת הכותבים, ובהם ארגון שני אירועים מרכזיים לקהילת עורכי ויקיפדיה. יום השנה ה-20 לוויקיפדיה, אשר נחגג במפגש מקוון של 83 חברי קהילה ויום השנה ה-18 לוויקיפדיה העברית, אשר נחגג במפגש קהילתי של 65 ויקיפדים בגילאי 9 עד 79. המפגש כלל חידוני טריוויה על ויקיפדיה וקבוצות דיון לדיון בנושאים הקשורים לקהילה.

2. בכל רבעון נשלח ניוזלטר ליותר מ-5000 חברים ברשימת התפוצה וזאת במקביל לחשיפה אורגנית ברשתות החברתיות ופרסום כתבות שונות. סרטון הפרכת מיתוסים זכה לחשיפה בערוצי התקשורת והעיתונות השונים ובחצות העיר תל אביב.

3. פרויקט Wiki Loves Monuments הביא עימו עוד 1194 תמונות חדשות, נערכו פרויקטים לשיפור מאמרים ועוד.

ג. נושאים נוספים

1. שינוי במבנה הארגוני
ב 2021 אושר מבנה ארגוני מחודש לעמותה:

השינוי המרכזי כלל מינוי סמנכ"לית תוכן ותוכניות / תוכן ופרוייקטים. מטרת שינוי זה הייתה לייצר דרג ביניים ניהולי במבנה הארגוני הנוכחי, במטרה לייעל את תהליכי העבודה הנוכחיים ולייצר אפשרויות להתרחבות עתידיות, לתת גיבוי לפעילות המנכ"לית, להרחיב את פוטנציאל העשייה הכוללת, למנות ממלאת מקום לעת הצורך ולהבטיח את פעולתה השוטפת של העמותה בכל מצב. בוצעה הגדרה מחודשת של מרבית התפקידים ומיקודים למינוף העשייה.

ועדת הביקורת מברכת את הצוות על עשייתו בתקופה מורכבת זו, על התושייה והתגייסות למבנה החדש, תוך ליווי שינויים פרסונליים, חילופים זמניים וכניסה לתפקיד של חברי צוות חדשים. אנו מברכים על כניסתם של חברי הצוות החדשים לצוות המנהל ומאחלים המשך עשייה פורייה.

2. תלונות

העמותה לא מפעילה את ויקיפדיה ואינה אחראית לתוכן או לפעילות המתנדבים באתר, אך היא מתעדכנת על קיומם של אי סדרים לראיתם של חברי הקהילה. השנה בלט הצורך להפריד שמות משתמש פרטיים, משמות משתמש "בתפקיד" של נושאי תפקיד. זאת, על מנת לאפשר לנושאי תפקיד להתבטא בחופשיות כויקיפדים פעילים ומאידך להגיב בתפקיד באופן מערכתי. הנושא הובא לידיעת ועדת הביקורת והועד המנהל וחודדו העקרונות המנחים לפעולה בנושא זה.

עוד הובא לידיעת ועדת הביקורת כי בכמה מהתחרויות נושאות הפרסים הייתה חריגה בלוחות הזמנים ואי-בהירות לגבי גבול סמכויותיה של העמותה לגבי התחרות. ועדת הביקורת ביקשה לחדד את גבול תחומי האחריות של העמותה בכל תחום בו היא מעורבת.

3. הרחבת מספר חברי העמותה

דוחות קודמים של ועדת הביקורת התריעו בפני ועד העמותה כי מספר המתנדבים בעמותה מועט, ומספר המשלמים דמי חברות מועט, יחסית להיקף הפעילות. ועדת הביקורת מבקשת להמשיך ולהיות מכותבת על הבקשות לאישור חברים/מסמכי סיכום הועדה.

4. עובדים בשכר

להלן סקירה של מצבת העובדים בעמותה ב-2021:

שם העובד/ת	תפקיד	תקופת עבודה ב 2021 והיקף המשרה
רויטל פולג	מנכ"לית	12 חודשים, משרה מלאה
שי כץ	סמנכ"לית תוכן ותכניות	יצאה לחופשת לידה באוקטובר 2021 (חזרה לחצי משרה במאי 2022)
ד"ר רות אלסטר	רכזת חינוך בשפה העברית	12 חודשים, משרה מלאה
קרן שצמן	רכזת אקדמיה ופרוייקטים	12 חודשים, משרה מלאה
בכריה מואסי	רכזת חינוך בערבית	בכריה סיימה עבודתה ביוני 2021 (כולל), משרה מלאה
עביר אבו זהאי	רכזת חינוך בערבית	נכנסה לתפקיד בספטמבר 2021, משרה מלאה
נועה לברני	רכזת כספים ואדמיניסטרציה	נועה יצאה לחופשת לידה בנובמבר 2020. חזרה ביוני והודיעה על התפטרות. סיימה בפועל ב - יולי 2021, חצי משרה.
חנה גרייס אלחליבי	כרכזת כספים ואדמיניסטרציה	נכנסה לתפקיד במשרה מלאה בנובמבר 2021. שינוי בהיקף המשרה מחצי משרה, למשרה מלאה.
גיתית פודמסקי	רכזת שיווק ואירועים	12 חודשים - סיימה עבודתה ב- 6 בדצמבר 2021, משרה מלאה.
הילה אשבל	ממלאת מקום חל"ד רכזת - כספים ואדמיניסטרציה	הילה החלה לעבוד במסגרת החלפה לחל"ד של נועה לברני ב- 11.10.20 וסיימה בנובמבר 2021.

צוות העמותה מונה נכון למועד כתיבת הדו"ח 6 משרות מלאות: מנכ"לית, רכז/ת חינוך בשפה העברית, רכז/ת חינוך בשפה הערבית, רכז/ת אקדמיה, רכז/ת שיווק ואירועים. רכז/ת כספים ואדמיניסטרציה בנוסף ישנה משרה חלקית אחת: של סמנכ"לית תוכן ותכניות (החל ממאי 2022)

5. ניהול הכספים

בשנת 2021 נכנס לתוקפו תקן חשבונאות מספר 40, שהחליף את גילוי דעת מספר 69 אשר על פי נערכו דוחותיה הכספיים של העמותה בעבר. כפי שנמסר לוועדת הביקורת מרואה החשבון המבקר, לשינוי בתקן לא הייתה השפעה מהותית על דוחותיה הכספיים של העמותה.

בשנת 2021 צמחה וגדלה פעילות העמותה, כפי שמשקף בעליה המחזור פעילות העמותה ובעלות הפעילות. ועדת הביקורת מברכת על כך את העמותה ואת מתנדביה. אף שמחזור הפעילות עלה ב-2021, הרי שרוב הגידול נובע מתרומות בשווה כסף ופעילות מתנדבים, כך שמחזור העמותה המורכב מתקבולי כספים שניתנו לעמותה בשנת 2021 נמוכים יותר מאשר תקבולים אלו בשנת 2022. מבירור שנערך עם הנהלת העמותה, הוברר כי השינוי בתזרים נובע משינוי בעיתוי העברת המזומנים מגופים שונים. כך, אחת התרומות התקבלה בפועל בתחילת 2022. הנהלת העמותה צופה כי בשנת 2022 העמותה תעמוד ביעדי הגיוס שלה בשנת 2022 (כעולה מניתוח התקבולים עד אמצע 2022 ובהתחשב בצפי לתקבולים בחצי השנה הקרובה).

בשנת 2020 הפנתה ועדת הביקורת את תשומת הלב לגידול בשיעור הוצאות הנהלה וכלליות מתוך מחזור הפעילות שעשוי לשלול מהעמותה את אישור ההכרה כמוסד ציבורי לעניין תרומות על-פי סעיף 46. ועדת הביקורת מברכת על כך שבשנת 2021 הוצאות הנהלה והכלליות ירדו וכך גם שיעורן ממחזור הפעילות.

בשנת 2020 ציינה ועדת הביקורת את העלייה התלולה בהתחייבות העמותה לתשלום עתידי במועד לא ידוע של חופשה לעובדים (אשר עשויה להידחות עד מועד עזיבתם). ועדת הביקורת המליצה לפקח על גובה הסכום הנצבר כדי שלא תיצבר התחייבות משמעותית, וכן המליצה לשקול נוהל המגביל צבירת של ימי חופש. ועדת הביקורת מברכת על כך שבשנת 2021 חל קיטון בהפרשה לחופשה.

יצוין כי בשנה זו, בשל התגברות הקורונה בסמוך לביצוע עבודת הביקורת, לא נדגמו ספרי העמותה ולא נערכו בדיקות אנליטיות במשרדי העמותה. ועדת הביקורת בחנה את הדוחות הכספיים וביררה סעיפים שונים מול גורמי מפתח בעמותה.

6. ועד העמותה

ועד העמותה נפגש בעבר אחת לחודשיים ואולם בשנים האחרונות חלה הפחתה משמעותית בכמות הישיבות האסטרטגיות ואלה בוצעו על פי צורך. ועדת הביקורת מבקשת להחזיר את תדירות הישיבות לצורך בקרה ושיח משתף.

המנכ"לית מוציאה באופן תדיר דיווחי מנכ"לית הסוקרים פעילות מרכזית. יש להמשיך ולהקפיד על דיווח דבר מנכ"לית אחת לחודש באופן שוטף על מנת להשאיר את כל חברי הוועד מעודכנים ושותפים לעשייה.

ד. סיכום והמלצות

חברי ועדת הביקורת של העמותה נוכחים בכל ישיבות הוועד ומכותבים באופן שוטף לכל התכתובות הפנימיות של ועד העמותה. ועדת הביקורת עוקבת אחרי השימוש בסעיפי תקציב העמותה ואחר פעילותה של העמותה בהתאם למטרותיה.

ועדת הביקורת עיינה בדוחות הכספיים ובדוחות המילוליים של העמותה ליום 31 בדצמבר 2021 ושוחחה עם רו"ח המבקר על מנת לעמוד על משמעותם. להבנת הוועדה הנתונים המוצגים בדוחות הכספיים ובדוחות המילוליים משקפים את פעילות העמותה לשנת 2021, את מצבת נכסיה והתחייבויותיה ל-31 בדצמבר 2021 והינם בהתאם למטרות העמותה. אשר על כן הננו ממליצות לאסיפה הכללית לאשר את הדוחות הכספיים והדוחות המילוליים.